

MK 23.12.2014 noteikumi nr.834 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem”

kas jauns?

1) Uz biogāzes ražotņu fermentācijas atliekām jeb digestātu tiek attiecinātas tādas pašas prasības kā kūtsmēsliem - ar kūtsmēsliem un digestātu iestrādātais slāpekļa daudzums nedrīkst pārsniegt 170 kg N uz vienu ha LIZ.

2) Iestrādei pieļaujamo kūtsmēsli un digestāta apjomu aprēķina, pamatojoties uz slāpekļa daudzumu kūtsmēslos un digestātā.

3) Aprēķiniem jāizmanto noteikumu 2.pielikuma informācija par kūtsmēsli ieguves apjomu un slāpekļa saturu tajos vai kūtsmēsli un digestāta analīžu rezultāti, kurus izsniegusi mēslošanas līdzekļu jomā akreditēta laboratorija (Latvijā trīs laboratorijas-LATSERT, Vides audita un VAAD laboratorija). Paraugi analizēti jāņem pirms kūtsmēsli vai digestāta krātuves iztukšošanas.

4) Ja saimniecībā ar kūtsmēsliem un digestātu saražotā slāpekļa daudzums pārsniedz 170 kg uz vienu ha LIZ, saimniecībā jābūt dokumentiem, kas pierāda saražotā pārpalikuma nodošanu citām saimniecībām.

5) Digestāts tāpat kā pakaišu kūtsmēsli pēc izkļiedēšanas augsnē jāiestrādā ne vēlāk kā 24 stundu laikā, virca un šķīdumēsli-12 stundu laikā, neiestrādā, ja tos lieto kā papildmēslojumu.

6) Īpaši jutīgajās teritorijās ir mainīti atļautie mēslošanas līdzekļu izkļiedes laiki:

no 20.oktobra (zālājiem – no 5.novembra) līdz 15.martam neizkļiedē nekāda veida kūtsmēsli un digestātu; no 15.septembra (ziemājiem – no 15.oktobra) līdz 15.martam neizkļiedē slāpekli saturošus minerālmēsli;

7) lietojot mēslošanas līdzekļus, nedrīkst pārsniegt noteikumu 3.pielikumā noteiktās maksimāli pieļaujamās slāpekļa normas.

BŪTISKI

–noteikumu 3.pielikuma maksimāli pieļaujamā slāpekļa norma ietver slāpekli no visiem mēslošanas līdzekļu veidiem (kūtsmēsliem, digestāta un minerālmēsliem);

Piemērs:

- Ar kūtsmēsliem iestrādātais N daudzums: $40 \text{ t} \times 3,4 \text{ kg} = 136 \text{ kg N}$ (nav pārsniegta noteikumu 3.3.2.prasība, t.i., nav iestrādāts vairāk par 170 kg ha-1 N)

- Cik kg N ziemas kvieši izmantos no kūtsmēsliem? $136 \text{ kg N} \times 0,45 = 61 \text{ kg N}$

Cik kg N drīkst dot ar minerālmēsliem? $120 \text{ kg} - 61 \text{ kg} = 59 \text{ kg N}$, tātad, iestrādājot 40 t ha-1 cūku šķīdumēsli un lietojot 59 kg N minerālmēsli tūrvielas netiks pārsniegta 3.pielikumā noteiktā max N norma.

8) Ir atcelta prasība rudens-ziemas periodā nodrošināt ne mazāk kā 50% zaļās platības saimniecībās, kas specializējušās dārzeņkopībā, t.i., saimniecībās, kurās vairāk kā 50% no LIZ audzē augļu kokus, ogulājus, dārzeņus vai kartupeļus

Īpaši jutīgajās teritorijās apsaimniekojot LIZ 20 ha un lielākā platībā, kā arī audzējot dārzeņus, kartupeļus, augļu kokus un ogulājus 3 ha un lielākā platībā un lietojot mēslošanas līdzekļus, katru gadu ne vēlāk kā līdz kultūraugu sējai vai stādīšanai (ilggadīgiem sējumiem un stādījumiem – līdz veģetācijas sākumam) ir jāsaprot katra lauka mēslošanas plāns. Mēslošanas plānu kopsavilkums Valsts augu aizsardzības dienestā ir jāiesniedz līdz 15.maijam.

Rekomendējam mēslošanas plānu kopsavilkumus iesniegt izmantojot Lauku atbalsta dienesta elektronisko pakalpojumu sistēmu (EPS). Pēc 15.maija nav iespējama kopsavilkumu iesniegšana izmantojot EPS.

Vēlreiz par augsnes analīzēm

6.4.2. sagatavojot kultūraugu mēslošanas plānu:

6.4.2.1. izmanto augšņu agroķīmiskās izpētes (kartēšanas) datus, vai

agroķīmisko pakalpojumu sniedzēju datus, kas balstīti uz augšņu analīžu rezultātiem akreditētā laboratorijā (Latvijā-LATSERT, Vides audita un VAAD laboratorijas).

Izmantotie augšņu agroķīmiskās izpētes (kartēšanas) dati un augšņu analīžu rezultāti nedrīkst būt vecāki par pieciem gadiem un iepriekš minētos datus glabā vismaz piecus gadus;

Pēc kāda principa nosaka, vai AAI vai analīžu dati nav vecāki par 5 gadiem?

Lauksaimnieks izmantot AAI vai analīžu datus var no tā brīža, kad tie ir viņa rīcībā, tātad, nevis no brīža, kad ir paņemti paraugi, bet no brīža, kad viņa rīcībā ir rezultāti

Mēslošanas plānus sastāda līdz kultūraugu sējai vai stādīšanai, to dara rudens (ziemājiem)-ziemas (vasarājiem) periodā. Atskaites punkts ir „ražas gads – 5 gadi”

3. lietojot mēslošanas līdzekļus, nepārsniedz šo noteikumu 3. pielikumā noteiktās maksimāli pieļaujamās slāpekļa normas kultūraugiem;

6.4. operators, kas apsaimnieko lauksaimniecībā izmantojamo zemi 20 hektāru un lielākā platībā vai audzē dārzeņus, kartupeļus, augļu kokus vai ogulājus trīs hektāru un lielākā platībā, dokumentē lauka vēsturi par katru lauku un lauku vēstures dokumentāciju glabā vismaz trīs gadus, un, ja lieto mēslošanas līdzekļus:

6.4.3. uzskaita un dokumentē visus saimniecībā iegādātos minerālmēsli, norādot minerālmēsli nosaukumu, pamatsastāvu un daudzumu;

Atceramies, ka visā Latvijas teritorijā attiecas šādas prasības:

3. Lai nodrošinātu ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem, operators nodrošina šādu prasību izpildi:

3.1.1. neizkļiedē uz sasalušas, pārmitras vai ar sniegu klātas augsnes;

3.1.2. izkļiedē palienēs un plūdu riskam pakļautās teritorijās tikai pēc iespējamo plūdu sezonas beigām. Minerālmēslus minētajās teritorijās izsēj tikai kultūraugu veģetācijas laikā;

3.1.3. neizkļiedē vietās, kur tas ir aizliegts saskaņā ar normatīvajiem aktiem par aizsargjoslām un par īpaši aizsargājamām teritorijām;

3.3.2. ar kūtsmēsliem un fermentācijas atliekām iestrādātais slāpekļa daudzums vienā lauksaimniecībā izmantojamās zemes hektārā gadā nedrīkst pārsniegt 170 kilogramu, kas atbilst 1,7 dzīvnieku vienībām;

3.3.5. operators uzskaita un dokumentē jebkuru iestrādāto, iegādāto, pārdoto vai citādi izmantoto kūtsmēslu un fermentācijas atlieku daudzumu un uzskaites dokumentus glabā vismaz trīs gadus;

3.3.6. pakaišu kūtsmēslus un fermentācijas atliekas pēc izkļiedšanas iestrādā 24 stundu laikā, šķīdros kūtsmēslus un vircu – 12 stundu laikā. Šķīdros kūtsmēslus, fermentācijas atliekas un vircu neiestrādā, ja tos lieto kā papildmēslojumu;

3.3.7. rudenī šķīdros kūtsmēslus, fermentācijas atliekas un vircu lauka mēslošanai lieto tikai kopā ar augu pēcplaujas atliekām (rugājiem, sasmalcinātiem salmiem, zālāju sakņu masu), iestrādājot tos augsnē ar lobīšanu vai aršanu, vai citu līdzvērtīgu metodi;

IV. Institūciju kompetence

7. Valsts augu aizsardzības dienesta inspektoram un Valsts vides dienesta valsts vides inspektoram ir tiesības atrasties zemes īpašnieka vai lietotāja zemes platībā, informējot par to zemes īpašnieku vai lietotāju, lai atbilstoši kompetencei kontrolētu šajos noteikumos minēto prasību ievērošanu.

Maksimāli pieļaujamās slāpekļa normas kultūraugiem

Maksimāli pieļaujamais slāpekļa daudzums*, ko kultūraugiem var lietot vienā ražas periodā atkarībā no plānotā ražas līmeņa

1. Graudaugi, kg ha⁻¹ N

Kultūraugs	Ražas līmenis, t ha ⁻¹			
	<3,0	3–5	5–7	>7,0
Ziemas kvieši (180)	80	120	150	220
Rudzi (130)	65	95	130	160
Ziemas mieži (150)	75	105	140	185
Ziemas tritikāle (140)	75	105	140	200
Vasaras kvieši (180)	80	125	160	200
Vasaras mieži (150)	65	100	135	170
Auzas (110)	60	90	120	–